

Tas Latweefchu lauschu draugs.

1836. 26. Novbr.

48ta lappa.

J a u n a s s i n n a s .

Is Rihges. Tas pats zeenigs elstera-kungs, kas Rihges Latweefchu basnizai jau dauds gaddus par sinnatneeku, un winnai par labbu neween bes apnikschanas pubhejahs, bet winnu arri zittfahrt baggatigi irr apdahwinajis, un kurram wahrds: Hoffmann, (Luhko Latw. t. dr. 1834, 46 l.), — tas ne fenn atkal no jauna pahr to paschu basnizu irr apschehlojees, winnai preeksch kanzeles, altara un altara lukturdeem tahdu dahrgu apgehrbju no smalka melna wadmala dahwinadams, ko teem us leelahm peektdeenahm, woi us aismigguschu draugu swehtkeem, woi arri us leelahm behrehm warr wilkt pahr Deewa nammam par jo seelaku glihtumu.

Is Zelgawas. Drihs jau buhs diwi gaddi, kad tahs Latweefchu grahmata s fuhija us Sibberi, ko zeenigs Steffenhagen-kungs lihds ar zitteem mihligâ prahatâ preeksch teem nabbageem Latweefcheem tannî mallâ bija famettuschî (Luhko Latw. t. dr. 1834, 51 l.). Taggad atnahze sinna no 14tas August no turrenes, ka winnas riktigi tam mahzitajam irr nahkuschas rohka, kas tahdas bija isluhdsis un winnas taggad isdalla, ka waijaga.

Is Pehrnavas. 29tâ Juhni tschetr semneeki tannî paschâ brihdt us Pehrnavas tiltu bija, kad schis peepefschi sahze eet dibbenâ. Wissi gan buhtu neschehligi nosihkuschî, ja gohdigs Norwehgeru kuggineeks, wahrda: Jansen, ahtrumâ ne buhtu atkrehjis un, sawu paschu dschwibu ne behdadams, winnus isglahbis. — Augusti zeenigs Keisers, dabujis sinnaht, ko schis gohda-wihrs effoht darrijs, pawehleja, winnu apdahwinahht ar sawadu sudraba gohda-sihmi, kurrat pa freemiski tee wahrdi uskalti: "Tahdam, kas zittus isglahbe no nahwes."

Is Londones. Pa uhdeni Eulenderi tee pirmee; tahda flawa winneem jau fenn laikds. Bet nu arri prohwe pa gaisu skreet. Weens kungs ne tahl no Londones irr istaisjis leelu tukfschu lohdi no sihda-drehbes, un appakschâ pee-

Fahris Kurwi, fà laiwu ispihtu. Kad scho lohdi ne turr peeseetu, tad ahtrumâ zekahs us augfchu ar wissu to kurwi, un fà putnis skreen pa gaisu, kur wehjsch wiinu aisdsenn. Ur scho lohdi jau kahdas tschettras moi peežas reises prohwejuschi appaksch padebbesim un arri pahr padebbesim liddinatees. Kad deewsgan augsti kahpuschi, tad sinn atkal itt labbi nolaištees us semmi, wisseem par preeku, kas tahdu brihnumu skattahs: 26tâ deenâ August mehnesi schinni gaddâ tas kungs, kam schis gaisa-kuggis peederr, faazinaja wissus laudis, lai skattotees, fà wiasch pa gaiseem braukschoht, un kas gribboht, tas lai kahpoht lihds ar wiinu tanni kurwi. Septini kungi un diwi gaspaschas eekahpe un nosehdehs. Nu ta lohde tikke atraisita no teem strikkeem, — un ar ne-isteizamu ahtrummu skrehje us augfchu, tà fa pehz peezi minutehm jau pussfeschas werstes augstumâ bij uskahpuschi. Wissa semme appakschâ israhdiyahs, fà dahrs, wissi Kohki, fà sahle, un wissi zilwefi, fà muschas. Kad deewsgan bij isliddinajuschees, tad wesseli atkal nolai-dehs, sweizinati no saweem pasihstameem. — Kad tas winneem bij labbi isde-wees, tad dohmaja, kahdu garraku zekku usnemt pa gaisu. 26tâ Oktoberi faitaisija sawu kuggi; — bet schoreis trihs kungi ween eekahpe, un tà, fà us garru zekku panehme lihdsi: wihnu, zeppet, kappeju un daschadas ehdamas leetas. Pehz pussdeenas pusszell diwòs wiini pasneedse rohku saweem draugeem, fazzija: "ar Deewu!" un atraisija tohs strikkus. Kahdu laizinu winnus wehl warreja redseht pa gaiseem skreijoht; bet ne zil ilgi, tad stiprs wehjsch wiinus aisdsinne us to juhvas-schaurumu, kas peež juhdses platts starp Eulendereem un Sprantscheem. Tur pee juhmallas weenâ pilsfatâ, ar wahrdu Dower, laudis eeskattijahs us wakkaru pulksten peežòs melnu putnu bes spahrneem pee debbesim. Zik fo schis putnis tuwal nahze, warreja ar kihkereem pasiht to laiwu, to lohdi un tohs strikkus, ar fo ta laiwa pee tahs lohdes peeseeta; pehz arri redseja tohs zilwekus, un nomannija, fa tas weens gaisa-kuggis, us Sprantscheem eedams. Zitti kahpe us kalna, un kad tas kuggis winneem pahr galwahm bij, tad kleeðse, lai nolai-schotees, — bet schee tik ar saweem karrogeem sweizinaja, un nomette weenu grahmatinu, ar scheem wahrdeem rakstitu: "Gaisa-kuggi tanni 26tâ Oktoberi, pulksten peežòs. Mehš jums labbas deenas fakkam, un juhs luhdsam, muhsu draugeem Londonê sinnu laist, fa mehš nupatt pahr juhru skreesim us Sprantscheem, un fa zerrejam wesseli tur pahrnahkt. Ur Deewu!" — Tà aisfrehje. Oherâ rihtâ, us pulksten astoneem, laudis weenâ pilsfatâ Wahjsemmé, ar wahrdu Weilburg, redseja to kuggi pa gaiseem skreijoht, un kad wehl pahr zittahm pils-

fatahm bij pahri fkehjis, tad pehz puffedenas nolaidehs ne tahl no weenahm dsirnawahm. Tee fuggineeki 130 juhdses bij fkehjuschi no Londones lihds tai weetai pahr juhru un pahr semmi eefsch 19 stundehm, — tà, ka us weenu stundi nahf 7 juhdses. — Bet tai gan winneem weikli spahrni, tad tomehr naw tik weikli un tik riktigi, ne fà Deews gulbeem un stahrkeem dewis, jo schiee gaisa-fuggineeki pahr leelafahm juhrahm un pahr leelafahm semnehm fkeedami riktigi tur nonahf, kur gribb, — bet tee zilweku = putni, gribbedami us Sprantscheem tift, nonahje Wahjsemme. r.

Skrohdera putniasch.

Aust-Indijes semme irr putniasch, fo fkehderiti nosauz, un to wahrdu winsch arri proht nopelniht. Irraid diwi reis masaks ne fà zihrluhts, galwa un mugggura irr gaischi bruhna, aste un spahrni tumschi salki ar dseltenahm stribpehm un kruhtis gaischi dseltenas. Tanni semme, kur schis smuks putniasch dshwo, irr dauds negantu swehru un tshuhffu, kas us kohkeem kahr un leen, putnu perrektus usmekle un tohs pautinus apehd. — Rà tad tahds mass putniasch, fà muhsu fkehderitis, warr isfargahtees no tahdeem swehreem? — Winsch irr gudrs un ismekle fewim pascha masa sarrina gallà salku lappu, pee schis peeschuhj ohtru faufu lappu tahdà wihse, ka isffactahs fà masa tursina un to smucki ar wilnu un spalwahm isohdere, un tur eefschà fawus pautinus dehj. Bet kur tad deegu un addatu nemm? Nu klausi: winnam irr teews deggoniasch, ar to winsch abbahm lappahm zaurumiaus eedurr un tad kahdu schkeedru, fo woi no kohka misas woi no linneem fewim usmeklejis, zauri wefk, un proht masgu tà safcet, ka zilweks to labbaki ne warr darriht. Ze nu winsch drohfschi warr perreht, jo us tik masa sarra gallina winnu nekahds swehrs warr aisfneegt. Teescham gudrs fkehderis! Bet te jaleek wehrà, ka schehligs debess = Zehws, kas tahrpinu pihschtds ne aismirst, arri schim masam putniam to waijadfigu gudribu dewe, fewi no leelakeem eenaidneekem isfargahf. —

D. St — m.

P a i j i n a.

Wahj' pasakka.

1.

Juhds semmes augstà pakalnà
 Nis walnas brangi dshwoja
 Milsenu leelkungs mihligi
 Ir fawu jaunu preileni.
 Gan mant' un spehka deesgan scham,
 Bet wairak behrnu ne bij' tam.

2.

Stalts wihrs ar fawu augumu!
 Dauds leelaks wehl par ohsolu
 Wifslaelaku; — un meitina
 Bij balku = eglà mehrena.
 Wehl prahts tai wahjsch; bij auscha arr',
 Kas daschu leetu aplam darr'.

3.

Tai gaddijahs pawassara
 No kalna nokahpt klajumà,
 Kur pirmreis reds par brihnumu,
 Rà semneeks strahda lauzinu.
 Tur ganni, lohpi, arraji,
 Wifs, fo tik reds, schai tikami.

4.

„Kas schiee gan tahdi neezini
 „Warr buht? schiee masi punduri!
 „Tahs nudeen smuktas pajjinas,
 „Par spehli man it geldigas;
 „Jo jebfchu brihnum' masini,
 „Taf dshwi, kustahs ehrmigi.“

5.

Pa tam kahds wehrfis ismaure,
 Zur sunni reij, ganns pataure,
 Dè jehri lezz, zits arrais stenn,
 Ur rikhtsi kuhtru kehru dsenn.
 Das patiht schai, un preilene
 Jesmeijahs pilnà rikhtliè.

6.

„Kur jaukais sehniusch!“ fakka schi:
 „Kas semini sframj ar fakkiti! —
 „Pahr wissu tas man patiht schè,
 „So nemschu sew, buhs paiite.“ —
 Kas augsteem schaujahs prahtinà,
 So, sinnan, arri isdarra.

7.

Dà muhsu preilene us weet'
 Pee pirma arreja noeet,
 Sakruh, un sawà preekschautà
 Ur rohku weegli flaukdama,
 Paglabba paschu arraju
 Ur wissu arkl' un sirgelu.

8.

Gan semneeks breh; un puffojahs,
 Deesta tà spahrдахs, isgrassahs;
 Tad tik ar ihkscha gallinu
 Schi peedur wihra galwinu;
 Tad semneeks klufs, wairs ne spahrдахs,
 Par paijinu jau padohdahs.

9.

Trim sohleem nu ta preilene
 Pahr sstraujeem kalneem kahpele,
 Kur mescha kasahm buhtu gruht'
 Sew turretees un pahri kluht.
 Lezz teescham tehwa isstaba,
 Tam rahdiht: kahda paijina! —

10.

Pat labban tehws pee stohpa wehl
 It drohschi dschris — ruhpu dehl.
 „Kam meitina tik preeziga? —
 „No nessi sawà preekschautà? —
 „Zur eeschà kust' un grabbina!“ —
 Dà tehws, un gribb, lai parahda.

11.

Ku prellen' atklahj preekschautu,
 Lai tehws ar winnas lihgotu.
 „Kaug, tehtiht, dsihwas paijinas,
 „Kas man tur laufà gabbijahs,
 „Tik jaukas masas lellinas,
 „Nè kad wehl mannim bijuschas.“

12.

Bet tik fo tehws tè usskattahs,
 Tam peere dusmahm farahwahs;
 Ur bahргеem wahrdeem fakka tà:
 „Woi trakka effi? aplama!
 „Das jau irr zilweks, arrais labS,
 „Un ne kahds johfs; tu rattu stabs! —

13.

„Ness' atpakkat, leez' gohdigi
 „Tat paschà weet', fur atrabdi;
 „Lai semneeks sawu darbu darr',
 „No deesgan paschkirt jel ne warr';
 „Un muhscham wairs ne nizzini
 „Man semneeku! woi klausifi?“ —

14.

Dè raudaht fahk preilene nu
 Par isputtetu paijinu;
 Gan ne gribb eet; — bet tomehr darr',
 Sinn, ka ar tehru smeet ne warr'.
 Tad tehws, lai gudra paliftu,
 Lai dewe wehl scho mahzibu:

15.

„Kad semneeks labS, ne grabbulis,
 „Ne schuhpa, woi kahds netiklis,
 „No wisseem pasauls ammateem
 „Pats pirmais gohds nahk arrajeem.
 „Kas prahtigs ween, tas zeen' un gohd'
 „No wissas firds semneekam dohd.

16.

„Kas buhtu augsti kundfina
 „Bes semneeka? — tik uttbungi! —
 „Bes semmes lauschu puhlina,
 „Kas wissu pasaul' usturra.
 „Kas buhtum paschi milfeni?
 „Ak; tuffschi maies jahneeki!“

R. S — j.

Gras mihklas usminna: Pulkstens, kas stundas rahda.

Lihds 25. Nowember pee Nihges irr atnahkusch 1104 fuggi un aisbraufusch 1109.

Wrihw drikkeht. No juhrmallas-gubbernementu augstas walbischanas puffes:

Dr. C. E. Napiersky.